

УДК 330.15:630*6

Є.В. МІШЕНІН¹, І.Є. ЯРОВА²

ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК СУЧАСНА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО КОМПЛЕКСУ

Поглиблено змістовне тлумачення поняття «лісогосподарювання» з позиції існуючої соціально-екологічної парадигми переходу від природокористування до природогосподарювання у лісовому комплексі. Визначено такі складники сталого, екологічно збалансованого, лісогосподарювання: використання лісів за функціональним призначенням, освоєння ресурсного й екологічного потенціалу лісів, лісоспоживання, відтворення лісів та лісоперетворення, лісозбереження та лісооблаштування, охорона та захист лісів, інформаційне забезпечення, інтелектуалізація лісогосподарювання, духовні та культурні орієнтири.

Зроблено акцент на тому, що для якісної визначеності лісогосподарювання також важливе значення повинна мати також культура: соціальна – культура особи та суспільних відносин (зокрема, це стосується лісових відносин); духовна – ідей, знань, ціннісних установок та орієнтирів; матеріальна – культура використання предметів праці, техніки, праці.

Умовами сталого екологічно збалансованого лісогосподарювання є екологізація відтворювальних процесів (економічних, управлінських, соціальних, духовних і культурних), розвиток лісогосподарського підприємництва на інноваційній основі, а також механізм соціальної відповідальності.

На підставі змістовного аналізу поняття «лісогосподарювання» доведено, що лісогосподарювання є певною видовою формою більш широкого поняття сталого лісокористування, лісогосподарської діяльності, яка також визначає організаційно-економічні та організаційно-соціальні форми реалізації екологічно зорієнтованого управління.

Ключові слова: лісогосподарювання, лісокористування, лісові ресурси, лісовий комплекс, сталий, екологічно збалансований, розвиток, екологізація, механізми управління

Вступ. Сучасна лісова політика України ґрунтується на засадах сталого екологічно збалансованого використання та відтворення лісових ресурсів, необхідності екологізації природокористування та екосистемного управління лісами в умовах глобалізації, а також передбачає ринкове трансформувannya галузі лісового господарства.

За таких умов досягнення балансу економічних, екологічних, соціальних і духовних параметрів багатоцільового використання та відтворення ресурсного та екологічного потенціалу лісів потребує поглиблення сутнісно-змістовної основи лісокористування у контексті розвитку сучасної методології природокористування. Лісокористування є одним із основних складників природокористування і характеризує форми, методи та способи експлуатації лісових ресурсів, а також виробничі відносини у процесі використання та відтворення лісових ресурсів у ринкових умовах [1]. Тобто, у широкому розумінні лісокористування – це процес охорони, відтворення та використання лісових ресурсів. Існуючий концептуальний підхід переходу від приро-

докористування до природогосподарювання [2] має знайти відображення і у сфері раціонального використання та відтворення лісових ресурсів, оскільки саме лісогосподарювання передбачає більш системне врахування економічних, екологічних, соціальних та духовних чинників у системі управління сталим, екологічно збалансованим, розвитком лісового комплексу [3].

Варто зазначити, що застосування категорії «лісогосподарювання» у контексті сталого розвитку лісового комплексу, вирішення еколого-економічних проблем природокористування висвітлено у дослідженнях І.Я. Антоненко [4], О.І. Дребот [5], Г.А. Мішеніної [6, 7], І.Є. Ярової [8]. У роботах цих авторів лісогосподарювання розглянуто у взаємозв'язку з екологізацією лісокористування та управління, розвитком підприємницьких ініціатив у лісовому господарстві, а також політикою господарювання у лісовому секторі економіки. Так, О.І. Дребот у процесі розширення змісту політики господарювання у лісовому секторі виділяє господарювання «споживчого» типу та господарювання на засадах сталого

¹ МІШЕНІН Євген Васильович – дійсний член Лісівничої академії наук України, доктор економічних наук, професор, ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми, Україна. Тел.: +38-099-516-81-53. E-mail: eugeniy_mishenin@yahoo.com

² ЯРОВА Інесса Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна. Тел.: +38-066-168-75-50. E-mail: mallows@yandex.ua

розвитку [5, с. 60-61]. Загальна філософія, методологія господарювання представлена, наприклад, у дослідженнях Ю.М. Осіпова [9].

У лісоресурсній сфері соціоприродна взаємодія пов'язується та здійснюється в основному за допомогою організації використання, відтворення, охорони та вивчення лісових ресурсів, лісоресурсного потенціалу. Принципи сталого та екосистемного управління лісовим господарством, лісоресурсним розвитком визначають матеріальні (економічні), соціальні, екологічні та духовні складники лісокористування. Відомий український учений І.М. Сиякевич, під час викладення концепції екологізації лісового сектору економіки [10, с. 47] сталий, екологічно збалансований його розвиток, пов'язує з екологізацією інструментів економічної та соціальної політики, а також з інструментами духовного відродження. Така цільова орієнтація екологізації інструментів економічної та соціальної політики, духовного відродження повинна передбачати, на наш погляд, розширення структурних елементів (напрямів) лісокористування, лісоресурсного розвитку, конкретизації їх змісту.

Мета дослідження полягає у поглибленні сутнісно-змістовної основи господарювання на засадах сталого розвитку лісового комплексу, а також у контексті соціально-екологічної парадигми переходу від природокористування до природогосподарювання.

Лісогосподарювання у широкому розумінні розглянуто як здатну до саморозвитку соціально-матеріально-духовну систему, що створена і функціонує шляхом залучення і багатоцільового використання компонентів ресурсного та екологічного потенціалу лісів, а також інтелекту та духовності соціуму з метою створення і гармонізації придатних для життя умов існування, а також для задоволення його інтересів та потреб суспільства відповідно до законів функціонування лісових екосистем у системі господарських відносин [9].

Структурними елементами (напрямами) лісогосподарювання є такі: *використання лісів за функціональним призначенням (багатоцільове лісокористування), освоєння лісоресурсного простору, лісоспоживання (лісової продукції, екосистемної лісової продукції та послуг); відтворення лісових ресурсів, лісоперетворення, лісооблаштування, збереження лісів, охорона лісів, захист лісів, інформаційна діяльність, інтелектуалізація, культурні та духовні процеси.*

Таким чином, сутнісно-змістова основа сталого лісогосподарювання, на відміну від лісокористування, охоплює ширший спектр організаційно-технологічних складників лісоекологічного, еколого-економічного та соціального спрямування, які пов'язані зі сталим використанням та відтворенням лісових ресурсів, лісоресурсного потенціалу. Розвиток організаційно-економічних механізмів управління лісогосподарюванням на засадах сталого розвитку необхідно здійснювати в межах більш широкого розуміння лісокористування, яке набуває форми лісогосподарювання (рис.).

Зміст сталого, екологічно збалансованого, лісогосподарювання розкриваємо через такі положення:

1. Сутнісна основа лісогосподарювання полягає у її організації та розвитку продуктивної організації відтворювальних процесів у господарсько-лісоресурсних системах різного ієрархічного рівня (лісоресурсна сфера, лісовий комплекс, лісогосподарський комплекс, підприємство). Відтворювальні процеси в лісоресурсній сфері розглядаються в організаційно-технологічних формах, таких, як використання, відтворення, лісооблаштування, освоєння лісових ресурсів, інформаційна діяльність, розвиток культури та духовності тощо. Лісогосподарювання передбачає економне використання лісоресурсного та екологічного потенціалу.

2. Лісогосподарювання як система організації сталого лісокористування містить різні типи виробничих відносин: технологічні, організаційні, управлінські, соціальні, психологічні (особистісно-поведінкові).

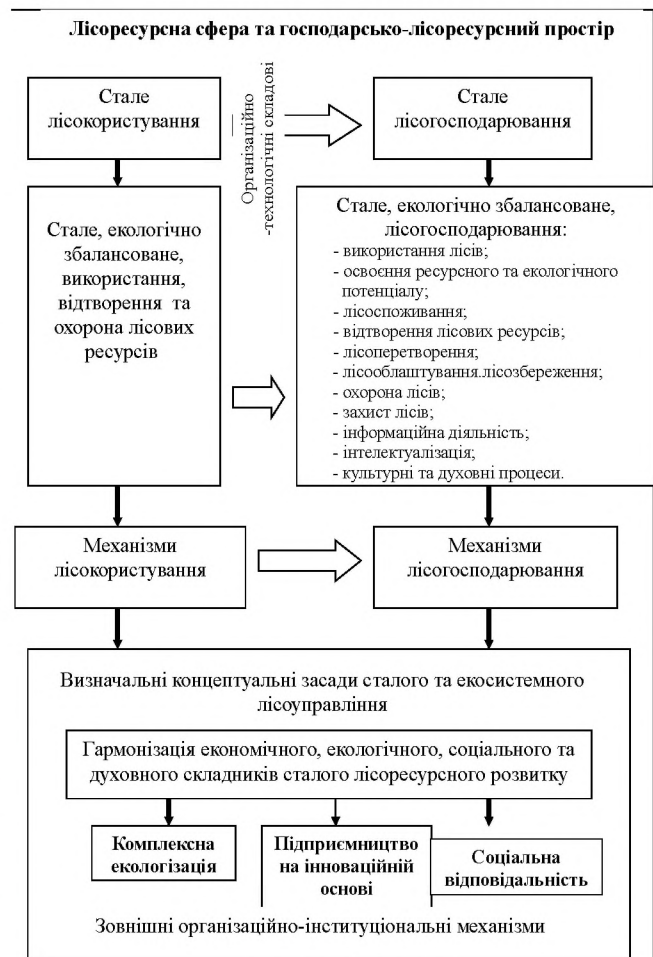

Рис. Лісоресурсна сфера та господарсько-лісоресурсний простір

3. Екологізація як основа (умова) переходу на принципи сталого лісоресурсного розвитку, що формує стале, екологічно збалансоване, лісогосподарювання. Екологізації підлягає й управлінська організація, що передбачає, зокрема, впровадження системи екоменеджменту [3].

4. Лісогосподарювання базується на досягненні соціально-еколого-економічної збалансованості в багатопільових процесах використання та відтворення лісових біогеоценозів, а також еколого-економічної гармонізації лісогосподарського та лісопромислового виробництва.

5. Лісогосподарювання як ефективна форма організації сталого лісокористування передбачає розвиток підприємницьких ініціатив на інноваційно-інвестиційній основі [6].

6. Лісогосподарювання передбачає постійне оцінювання ефективності комплексного багатопільового використання лісоресурсного потенціалу, підприємницької діяльності лісоекологічного спрямування на основі співвідношення соціально-еколого-економічних результатів та відповідних витрат.

Таким чином, екологічна зорієнтованість лісогосподарювання містить аспекти соціально-еколого-економічної збалансованості господарсько-лісоресурсних систем різного ієрархічного рівня. Екологічна зорієнтованість сталого лісогосподарювання реалізується на основі екологізації продуктивної організації відтворювальних процесів, зокрема, і управлінської організації.

Зміст лісогосподарювання має двоїтий характер. З одного боку, це комплексна система організаційно-технологічних і соціально-екологічних складників (напрямів), які пов'язані з процесами сталого використання та відтворення лісоресурсного потенціалу, що в підсумку визначають і забезпечують екологічну та соціальну спрямованість лісоресурсного розвитку. З іншого боку, лісогосподарювання – це господарсько-ресурсна система, в межах якої здійснюється продуктивне організаційне використання лісоресурсного потенціалу на основі гармонізації та збалансування екологічних, економічних, соціальних і духовних параметрів функціонування лісового комплексу, які визначають сукупність заходів та дії на різних ієрархічних рівнях лісоуправління (зокрема, впровадження системи екологічно зорієнтованого лісогосподарського менеджменту).

Отже, запропоноване визначення лісогосподарювання відображає основні загальні ознаки сутності поняття господарювання, яке досліджується в теорії господарського механізму як передумови формування змісту господарського механізму. З цих позицій, механізм лісогосподарювання – це сукупність форм і методів господарювання, їх формування і функціонування у всіх ланках господарсько-лісоресурсної системи (лісоресурсної сфери), які забезпечують продуктивну організацію, економічність, соціально-екологічну та духовну спрямованість процесів використання та відтворення ресурсного та екологічного потенціалу лісів.

Використання лісових ресурсів можна здійснювати й оцінювати згідно з їх класифікацією за функціональним призначенням [11, с. 16]: економічними та соціально-екологічними функціями. Останнім часом набуває актуальності використання екосистемних послуг лісових біогеоценозів.

Так, поняття *освоєння лісів* необхідно, на наш погляд, розглядати у взаємозв'язку з поняттям лісоресурсного потенціалу. Таку позицію зазначено, наприклад, у роботі [12]. Освоєність лісоресурсного потенціалу визначається рівнем розвитку суспільних лісових відносин (соціально-економічних, організаційно-економічних), які стосуються володіння, користування та розпорядження ресурсним та екологічним потенціалом лісів на певній території, а також ступенем залучення до господарського обігу тих чи інших компонентів і функцій лісу. Ступінь освоєності лісоресурсного потенціалу може бути повним, частковим або взагалі може йтися про неосвоєні ресурси. У підсумку сутність і спрямованість освоєння лісоресурсного потенціалу полягає в тому, щоб досягти якомога ширшого та всеосяжного освоєння ресурсного й екологічного потенціалу лісів.

Процеси *споживання* лісової продукції та екосистемних послуг лісів охоплюють структурування галузей лісового комплексу, відображають міжгалузеве значення лісових ресурсів і в підсумку визначають обсяги екологічно збалансованого використання лісоресурсного потенціалу відповідно до соціально-економічних потреб суспільства, галузей підприємств, домашніх господарств. Це, своєю чергою, ставить питання про формування організаційно-економічних засад управління еколого-економічною безпекою лісогосподарювання на основі розвитку механізмів економіко-правової та соціально-екологічної відповідальності. Окремою проблемою еколого-економічної та соціально-екологічної відповідальності є наявність в Україні значної площі лісів, які зростають на радіоактивно забруднених землях. Споживання лісової продукції та послуг також пов'язане з формуванням системи екологічного маркетингу.

Відтворення лісів. У сучасних умовах відтворення лісів України здійснюється відповідно до теоретико-методичних положень та чинних нормативно-регламентуючих матеріалів, рекомендацій. Так, у «Теоретичних та технологічних основах відтворення лісів на засадах екологічно орієнтованого лісівництва» викладено сучасні підходи до лісовідновлення і лісорозведення у контексті розширеного відтворення лісів. Зокрема, виокремлено такі підходи до відтворення лісів: традиційний; економіко-технологічний (плантаційний, промисловий, трансформаційний; еколого-лісівничий (адаптаційний, «наближення до природи») [13].

Лісоперетворення, перетворення лісів – це процеси, пов'язані з трансформацією стану лісових екосистем, їх продуктивністю (особливо стосується змін у породно-віковій структурі лісів) внаслідок зростання антропогенного тиску на лісові екосистеми під час екстенсивного або інтенсивного ведення лісового господарства, техногенного забруднення довкілля, а також глобального потепління клімату.

Лісівнича, еколого-економічна та соціальна оцінка негативних і позитивних наслідків перетворення лісоресурсного потенціалу більшою мірою здійснюється на регіональному та глобальному рівнях.

На цьому етапі варто зазначити, що М.Ф. Реймерс визначає перетворення природи як антропогенну зміну існуючої екологічної рівноваги для збільшення біологічної продуктивності або господарської продуктивності природних комплексів [14, с. 365]. Нераціональне перетворення лісів має негативні лісоекологічні, екологічні та соціальні наслідки, що потребує формування та розвитку організаційно-економічних механізмів екологічно та соціально орієнтованого управління лісогосподаруванням.

Лісозбереження. Збереження лісоресурсного потенціалу охоплює процеси збереження лісових територій та їх залісеності [14, с. 334]. Це, зокрема, створення заповідних територій, консервація певних компонентів лісоресурсного потенціалу.

Лісооблаштування. Останнім часом у наукових публікаціях з'явився термін «природооблаштування» [2]. Безперечно, є потреба в лісооблаштуванні певних територій. Зокрема, лісооблаштування пов'язане з гармонізацією комплексного багатопольового лісокористування на основі ландшафтно-екологічної оптимізації розміщення лісових насаджень. При цьому захисні лісові насадження є основним компонентом агро- та лісоаграрних ландшафтів, які визначають їх екологічну стабільність і формують оптимальні умови функціонування сільськогосподарського виробництва. Лісооблаштування пов'язане з оптимізацією загальної лісистості екосистем, оптимізацією поєднання лісистості неугідь та земель, що не використовуються у сільському господарстві [15].

Необхідно констатувати, що лісооблаштування також синтезує та містить у синкретичному (нерозчленованому) вигляді елементи екологічно збалансованого і прийняттого лісокористування, перетворення лісів, охорони та захисту лісів, відтворення лісових ресурсів.

Охорона та захист лісів. Охорона лісів – це сукупність заходів, які забезпечують збереження лісів (лісових територій), передбачає охорону лісових екосистем від пожеж, масового розмноження шкідників, регулювання рубок та відтворення лісів [14, с. 334]. Захист лісів – майже те саме, що і їх охорона, але часто з акцентом на адміністративно-правовий її складник або технологічні заходи.

Інформаційне забезпечення є достатньо важливим складником, що, зокрема, визначається довготривалістю лісовирощування та багатофункціональним значенням лісових ресурсів. Це конкретно проявляється у функціонуванні державних інформаційно-аналітичних систем для забезпечення ефективного та результативного ведення лісового господарства: лісовпорядкування, державний лісовий кадастр та облік лісів, моніторинг лісів. Інформаційну базу раціонального використання лісоресурсного потенціалу також становлять лісова сертифікація, прогнози розвитку лісового господарства, а також певною мірою наукові дослідження.

Інтелектуалізація лісогосподарування, своєю чергою, містить такі складники: поглиблення вивчення лісів, лісових відносин і механізмів їх реалізації; інноваційну діяльність, яка пов'язана з

упровадженням технологічних, управлінських та ринкових механізмів; поступове формування інтелектуального капіталу лісогосподарських підприємств; механізми управління еколого-економічними знаннями.

Духовні та культурні орієнтири лісогосподарування. Якщо біосфера є нерозривною єдністю соціальних, економічних, природних, техногенних і духовних елементів (а це і лісоресурсна сфера), то загроза існуванню «зеленого дому» нерозривно пов'язана із загрозою руйнування і «дому духовного» [16]. У цьому контексті необхідно зазначити, що у вирішенні питань формування стратегії сталого, екологічно збалансованого, лісокористування також є актуальними питання «екологічного духу» за М.Ф. Реймерсом [17, с. 11-12; с. 19-20] та формування системи духовно-екологічного менеджменту [16].

Для якісної визначеності лісогосподарування також важливе значення повинна мати культура: соціальна – культура особи та суспільних відносин (зокрема, це стосується лісових відносин); духовна – культура ідей, знань, ціннісних установок та орієнтирів; матеріальна – культура використання предметів праці, техніки, праці [9, с. 81]. Духовні та культурні орієнтири лісоресурсної сфери пов'язані з осмисленням значення лісів як національного багатства у глобальному вимірі. Культурна та духовна цінність лісів певною мірою проявляється в участі та залученні громадськості до вивчення та вирішення еколого-економічних проблем сталого використання і відтворення лісових ресурсів у межах територіальних громад.

Висновки. Поглиблення змістовного тлумачення поняття «лісогосподарування» здійснено з позиції існуючої соціально-екологічної парадигми переходу від природокористування до природогосподарування, а також існуючої загальної методології господарування. Лісогосподарування є видовою формою ширшого трактування сталого лісокористування, оскільки охоплює такі складники: використання лісів за функціональним призначенням, освоєння ресурсного та екологічного потенціалу лісів, лісоспоживання, відтворення лісів та лісоперетворення, лісозбереження та лісооблаштування, охорона та захист лісів, інформаційне забезпечення, інтелектуалізація лісогосподарування, духовні та культурні орієнтири лісогосподарування. Умовами сталого, екологічно збалансованого, лісогосподарування є екологізація відтворювальних процесів (економічних, управлінських, соціальних, духовних і культурних), розвиток лісогосподарського підприємництва на інноваційній основі, а також механізми соціальної відповідальності.

Перспективи подальших досліджень методології лісогосподарування полягають у поглибленні змісту його типів, способів та методів, а також організаційних форм. Варто також брати до уваги необхідність розвитку в системі лісогосподарування механізмів капіталізації різних компонентів лісоресурсної сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петрук В. А. Оцінка ефективності стратегічного управління підприємств лісового господарства / В.А. Петрук, Ю.Ф. Козловська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.ru.ua/methods/asp/vd/v39ek30.doc>.
2. Барякин В. От природоиспользования к природохозяйствованию: новая социально-экологическая парадигма [Электронный ресурс] / В. Барякин. – Режим доступа: <http://brennoe-i-vechnoe.narod.ru/01-85.html>.
3. Мішенін Є.В. Формування системи екологічного менеджменту лісгосподарських підприємств / Є.В. Мішенін, І.Є. Ярова // Економіст. – 2013. – №10. – С. 21-26.
4. Антоненко І.Я. Еколого-економічні пріоритети модернізації лісресурсного комплексу України: макроекономічні важелі / за ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Б. М. Данилишина. – К.: КУТЕП-Інформ, 2008. – 359 с.
5. Дребот О.І. Інституалізація лісового сектору економіки у контексті сталого розвитку України: моногр. / Дребот О.І. – К.: ДІА, 2012. – 336 с.
6. Мішенін Є.В. Концептуально-методолгічні основи розвитку підприємництва у лісовому господарстві на еколого-економічних засадах / Є.В. Мішенін, Г.А. Мішеніна, І.Є. Ярова // Наук. вісник Нац. лісотех. ун-ту України: Схід-Захід – проблеми сталого розвитку. – 2011. – Вип. 21.19. – С. 182-195.
7. Мішеніна Г.А. Еколого-економічні засади розвитку підприємництва в лісресурсній сфері: дис. канд. економ. наук: 08.00.06 – економіка природокористування і охорони навколишнього середовища / Мішеніна Галина Анатоліївна. – Суми, 2010. – 260 с.
8. Ярова І.Є. Лісгосподарювання як нова соціо-еколого-економічна парадигма / І.Є. Ярова // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 2 (60). – С. 45-52.
9. Осипов Ю.М. Основы теории хозяйственного механизма / Осипов Ю. М. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 368 с.
10. Лісова політика: теорія і практика: монографія / [Синякевич І.М., Соловій І.П., Врублевська О.В. та ін.]; за наук. ред. проф., д-ра екон. наук І.М. Синякевича. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 612 с.
11. Коваль Я.В. Економічна (грошова) оцінка природних ресурсів лісового фонду України: теорія, методологія, методика / Я.В. Коваль, І.Я. Антоненко. – К.: РВПС України НАН України, 2004. – 163 с.
12. Хвесик М.А. Комплексне використання лісресурсного потенціалу: механізм стимулювання, інституціональне та інноваційно-інвестиційне забезпечення: моногр. / М.А. Хвесик, О.М. Шибулін, Н.М. Василик. – К.: ТОВ «ДКС», 2011. – 498 с.
13. Теоретичні та технологічні основи відтворення лісів на засадах екологічно орієтова-

ного лісівництва / [Маурер В.М, Гордієнко М.І., Бровко Ф.М. та ін.]: Державний комітет лісового господарства. Науково-інформаційний центр лісоуправління. – К.: Видавничий центр НУБіП, 2009. – Вип. 2. – 62 с.

14. Реймерс Н.Ф. Природопользование: Словарь-справочник / Н.Ф. Реймерс. – М.: Мысль, 1990. – 637 с.

15. Фурдичко О.І. Концепція управління агроландшафтами як основа стабільного розвитку агросфери / О.І. Фурдичко // Наукові праці НЛТУ України: зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 6. – С. 16-19.

16. Стоян О. Духовно-екологічний менеджмент у соціальній та економічній сферах сталого розвитку / О. Стоян // Економіка України. – 2004. – № 10. – С. 77-82.

17. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы / Реймерс Н.Ф. – М., 1994. – 456 с.

Е.В. Мишенін, І.Є. Ярова

ЛЕСОХОЗЯЙСТВОВАНИЕ КАК СОВРЕМЕННАЯ ПАРАДИГМА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЛЕСНОГО КОМПЛЕКСА

Углублено содержательное толкование понятия «лесохозяйствование» с позиции существующей социально-экологической парадигмы перехода от природопользования к природохозяйствованию в лесном комплексе. Определены следующие составляющие устойчивого, экологически сбалансированного, лесохозяйствования: использование лесов по функциональному назначению, освоение ресурсного и экологического потенциала лесов, лесопотребление, воспроизводство лесов и лесопреобразование, лесосбережение и лесобустройство, охрана и защита лесов, информационное обеспечение, интеллектуализация лесохозяйствования, духовные и культурные ориентиры, требующие формирования соответствующих организационно-экономических механизмов управления.

Сделан акцент на том, что для качественного определения лесохозяйствования важное значение должна иметь культура: социальная – культура личности и общественных отношений (в частности, это касается лесных отношений); духовная – культура идей, знаний, ценностных установок и ориентиров; материальная – культура использования предметов труда, техники, труда.

Условиями осуществления устойчивого, экологически сбалансированного, лесохозяйствования является экологизация воспроизводственных процессов (экономических, управленческих, социальных, духовных и культурных), развитие лесохозяй-

ственного предпринимательства на инновационной основе, а также механизм социальной ответственности.

На основании содержательного анализа понятия «лесохозяйствование» доказано, что лесохозяйствование является определенной видовой формой более широкого трактования устойчивого лесопользования, лесохозяйственной деятельности, а также определяет организационно-экономические и организационно-социальные формы реализации механизмов экологически ориентированного управления.

Ключевые слова: лесохозяйствование, лесопользование, лесные ресурсы, лесной комплекс, устойчивое экологически ориентированное развитие, экологизация, механизмы управления

E. Mishenin, I. Yarova

FORESTRY AS A MODERN PARADIGM OF THE FOREST COMPLEX SUSTAINABLE DEVELOPMENT

This article is devoted to the investigation of “forestry” concept theoretical foundations. It examines forestry from the perspectives of transformation from nature exploitation to the nature management in the

forest complex. Structural elements, e.g. development and direct use of forests, forest transformation and arrangement, reproduction, rationalization of the forest activity, creation and exploitation of new knowledge, enhancement of creativity and spirituality, determine directions of organizational and economic bases of sustainable, environmentally oriented, forest management expansion.

It is stated that for the qualitative determination of forest management the culture should be very important, e.g. (I) social: the culture of the individual and social relations (in particular, it concerns the forest relationships); (II) spiritual: culture ideas, knowledge, values and orientations; (III) material: culture objects of labor, technology use and labor.

Terms and conditions of ecologically balanced sustainable forestry are: (I) ecologization of reproduction processes (economic, managerial, social, spiritual and cultural); (II) development of the forestry entrepreneurship on the innovative basis; (III) mechanism of social responsibility.

A content analysis of the “forestry” concept showed that forest management is a particular form of the broader interpretation of sustainable forest management, and defines the organizational, economic and social forms of the environmentally oriented management.

Key words: forestry, forest resources, forest complex, sustainable environmentally balanced development, ecologization, management mechanisms